

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 1 van totaal 6

Rekenkamer gemeente Houten – onderzoeksprogramma voor 2023

De rekenkamer Houten is in de voorbije weken te gast geweest in vergaderingen van alle * fracties in de raad van de gemeente Houten. Bij die ontmoetingen, die zonder uitzondering ontspannen verliepen, is een brede inventarisatie gedaan van mogelijke onderwerpen die de rekenkamer in de jaren 2023, 2024 en 2025 – met logischerwijs een accent op 2023 – in uit te voeren onderzoeken centraal zou kunnen stellen. Met veel dank aan de fracties, die de besprekingen alle goed hadden voorbereid: de rekenkamer beschikt nu over een lijst met circa vijftien relevante en op kernpunten omschreven onderwerpen die bij de gemeente Houten voor onderzoek in aanmerking komen (een zogenoemde groslijst). Deze lijst is uiteraard ‘dynamisch’: in de loop van de tijd zullen onderwerpen worden toegevoegd, worden opties afgevoerd en/of vindt een algehele actualisatie plaats.

Frank Hordijk en Peter van Loon, die de rekenkamer samen ‘bemensen’, hebben zich op de meeste van de aldus geïnventariseerde onderwerpen nader inhoudelijk georiënteerd. Als overal hebben zij (aanvullend) bezien en gewogen of de diverse onderwerpen (a) met voldoende diepgang zouden kunnen worden onderzocht, (b) zouden kunnen leiden tot uitkomsten die meerwaarde hebben voor de gemeenteraad van Houten als geheel (als kaderstellend en controlerend orgaan), (c) zouden kunnen worden verbonden aan de begrippen doeltreffendheid-doelmatigheid-rechtmatigheid, (d) niet al zijn opgenomen in een onderzoeksprogramma van het college en/of van de accountant van de gemeente, (e) geen ‘actueel heet politiek hangijzer’ betreffen en (f) direct of indirect concreet relevant kunnen zijn voor inwoners van Houten. Hordijk en Van Loon hebben hiernaast getracht een eerste zicht te krijgen op hun te verwachten urenbesteding, de van het ambtelijk apparaat van de gemeente noodzakelijke medewerking en de minimale doorlooptijd van start tot behandeling van een op te leveren memorandum – inclusief bestuurlijke reactie en nawoord – in de gemeenteraad.

Op basis van het voorgaande zijn – in volledige onafhankelijkheid – voor 2023 twee onderwerpen geselecteerd. Die onderwerpen zijn op de bladen hierna aangegeven en beknopt uitgewerkt.

Met het voorliggende programma, dat ter kennisneming aan de raad wordt aangeboden, geeft de rekenkamer invulling aan het bepaalde in artikel 7 van de Verordening op de Rekenkamer Gemeente Houten zoals die in de raadsvergadering van 24 januari 2023 is vastgesteld.

* met één fractie kon in deze periode door omstandigheden alleen per e-mail contact plaatsvinden.

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 2 van totaal 6

Onderwerp	Digitale toegankelijkheid van en dienstverlening door de gemeente Houten - primair in relatie tot ‘digitaal minder ervaren inwoners’
Probleemstelling	Steeds meer contacten tussen inwoners en de gemeente verlopen (verplicht) digitaal. Dat heeft vanzelfsprekend diverse voordelen, maar kan ook betekenen dat ‘digitaal minder ervaren inwoners’ zich bij het initiëren en/of opvolgen van die contacten moeten laten helpen, vertraging ondervinden bij het aanleveren en/of ontvangen van noodzakelijke gegevens (of in dat verband onevenredig moeite moeten doen), de mogelijkheid van een persoonlijk contact missen of in voorkomend geval (zelfs) een contact mijden – en wel of geen andere oplossing voor hun vraag, probleem, klacht of wat ook vinden.
Uitwerking – te beantwoorden onderzoeksthema’s	<p>De rekenkamer gaat onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in welke mate het hierboven geschetste probleem speelt • onder welke specifieke groepen inwoners dat (in voorkomend geval) speelt • op welke domeinen (de) ervaren problemen het grootst zijn • welke oplossingen de gemeente reeds biedt om het ontstaan en de gevolgen van die problemen te beperken, alsmede • welke verbeteringen de gemeente – tegen de achtergrond van de geïventariseerde aandachtspunten – (mogelijk) in de organisatie en uitvoering van de dienstverlening kan doorvoeren. <p>Als zich relevante issues zouden aandoen beziet de rekenkamer (aanvullend) ook de generieke omgang van de gemeente Houten met persoonsgegevens, alsmede de voorbereiding van de gemeente op de inwerkingtreding van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (vooralsnog per 1 januari 2024).</p>

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 3 van totaal 6

Onderzoeksopzet	<p>Voorlopig c.q. ter indicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inventariseren van (alle) onderwerpen waarvoor digitale contacten tussen inwoners en de gemeente worden onderhouden, met aangeven van het wel of niet verplichte karakter daarvan (ofwel: is er wel of geen klassiek papieren-telefonisch-persoonlijk alternatief) • voeren van gesprekken met (vertegenwoordigers van) ouderen, nieuwkomers en (bewust) ‘digitaal laaggeletterden’, waaruit een beeld wordt verkregen van de aard en mate van de problematiek – zo mogelijk verbonden aan specifieke casuïstiek en/of recente pogingen tot contact met de gemeente • voeren van gesprekken met partijen die terzake het onderwerp hulp en ondersteuning bieden (waar aan de orde ook binnen het gemeentelijk apparaat) • als rekenkamer zelf, zo mogelijk in aanwezigheid van één of meer inhoudelijk betrokken medewerkers, ‘ondervinden’ van een te doorlopen (digitale) procedure • bespreken van (alle) opgedane bevindingen en mogelijke verbetervoorstellen met de primair verantwoordelijk wethouder • opstellen van een memorandum (met het gebruikelijke vervolg).
Rapportage	<p>In de vorm van een compact memorandum.</p>

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 4 van totaal 6

Onderwerp	Aandacht voor sociale en maatschappelijke voorwaarden in overeenkomsten van de gemeente Houten
Probleemstelling	<p>De gemeente Houten sluit op allerlei domeinen overeenkomsten, <u>bijvoorbeeld</u> rond het doen van grotere of kleinere inkopen, met betrekking tot het ruimtelijk domein (gebiedsontwikkeling) en in wisselwerking met het onderwijsveld, een woningcorporatie (prestatieplan) of subsidiepartners (uitvoeringsovereenkomst).</p> <p>In diverse van die overeenkomsten zijn of worden specifieke bepalingen opgenomen die voorwaarden bevatten inzake <u>bijvoorbeeld</u> CO2-reductie, de gerichte inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt of het volgen van een branchecode die tot ‘verdergaand goed maatschappelijk gedrag’ bij de contractpartij moet leiden.</p> <p>Dergelijke bepalingen kunnen worden samengevat onder de noemer ESG: <i>environmental, social en governance</i>.</p>
Uitwerking – te beantwoorden onderzoeksthema’s	<p>De rekenkamer gaat onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • of bepalingen als de bovenstaande – in een nader te maken selectie van dossiers c.q. overeenkomsten, verspreid over verschillende sectoren en onderwerpen en van een kort of juist langjarig karakter – voldoende ‘scherp’ en (dus) handhaafbaar zijn geformuleerd (al dan niet inclusief eventuele boeteclausules) • of het thema ESG, in relatie tot door de gemeente af te sluiten overeenkomsten, binnen het ambtelijk apparaat voldoende aandacht krijgt (door bijvoorbeeld training, instructie, preventieve interne controle op concept-stukken en evaluatie van lopende en afgeronde overeenkomsten op de nakoming van opgenomen ESF-voorwaarden)

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 5 van totaal 6

	<ul style="list-style-type: none"> • of en in hoeverre gerichte handhaving op specifiek ESG-voorwaarden, opgenomen in overeenkomsten, plaatsvindt, alsmede hoe die handhaving is georganiseerd, hoe bevindingen worden gedocumenteerd, hoe conclusies worden opgevolgd en hoe college en raad (periodiek) op het thema worden geïnformeerd • welke verbeteringen de gemeente mogelijk kan doorvoeren.
Onderzoeksopzet	<p>Voorlopig c.q. ter indicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bepalen van een selectie van circa twintig dossiers c.q. overeenkomsten, te kiezen in uiteenlopende domeinen waarbinnen de gemeente overeenkomsten afsluit, waarin ESG-bepalingen zijn opgenomen en/of waarin ESG-bepalingen zouden mogen worden verwacht. De rekenkamer selecteert ook een aantal overeenkomsten die eerder zijn afgesloten maar die recent (in 2022 of begin 2023) zijn afgewikkeld • beoordelen van de precieze formulering van de opgenomen ESG-bepalingen (inclusief mogelijke bijkomende voorwaarden, eisen, onverhoopt uit te oefenen sancties of dergelijke) • op dossierniveau bepalen – aan de hand van op te vragen documentatie – welke precieze preventieve en ‘volgende’ aandacht opgenomen ESG-bepalingen krijgen c.q. hebben gekregen. De rekenkamer probeert daarbij steeds de aansluiting tussen het gemeentelijke beleid (‘groene en inclusieve gemeente’) en de verwerking van dat beleid in specifieke overeenkomsten te vinden • voeren van besprekingen met twee of drie ambtelijk leidinggevenden, met als onderwerp ‘organisatie en documentatie van de voorbereiding, vaststelling, opvolging, handhaving en evaluatie van ESG-bepalingen’ • bespreken van (alle) opgedane bevindingen en mogelijke verbetervoorstellen met de primair verantwoordelijk wethouder • opstellen van een memorandum (met het gebruikelijke vervolg).

Rekenkamer Houten

Onderzoeksprogramma voor 2023

15 maart 2023

Blad 6 van totaal 6

Rapportage	In de vorm van een compact memorandum.
Planning (indicatief)	<ul style="list-style-type: none"> • start in april – opstart samenwerking met één door de algemeen directeur aan te wijzen contactambtenaar • zwaartepunt in de maanden mei en juni – (1) selecteren dossiers en overeenkomsten, (2) analyseren van stukken, processen en organisatie, (3) terugkoppelen en opvolgen van (eerste) bevindingen en (4) inventariseren van knelpunten en mogelijke oplossingen • zomerperiode en september – voorbereiden en opleveren memorandum (voor het verkrijgen van een bestuurlijke reactie, waarna het vervolg richting raad wordt ingezet) • november – behandeling van het memorandum in de raad.

**